

Фондация „Международна социална служба-България“

В подкрепа на децата и семействата в България и извън граница

Доклад за дейността за 2025 година

Адрес на управление:

ул. „Поп Харитон“ № 4, ет. 1,
5000 Велико Търново
Телефон / Факс + 359 62 600 038
e-mail: mss-iss@iss-bg.org

Работа по случаи с международен елемент:

бул. „Дондуков“ № 5, вх. В, ет. 4, ап. 14
1000 София
Телефон + 359 2 9888 624
Факс + 359 2 983 39 34
e-mail: miglena_bald@yahoo.com

web: iss-bg.org

Ние сме българска неправителствена организация, създадена през 2002 г.

Ние вярваме, че най-благоприятната среда за развитие на детето е семейната.

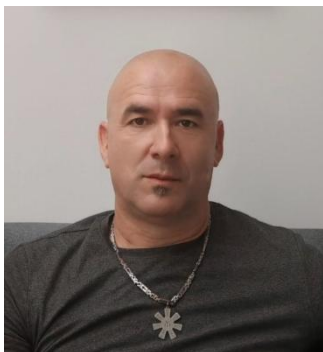
Нашата мисия е:

- Да оказваме подкрепа на деца и младежи в риск и техните семейства за предотвратяване на разделянето на детето от семейството и създаване на оптимални условия за неговото отглеждане и развитие;
- Да се грижим за деца и младежи, настанени в алтернативна формална форма на грижа от резидентен тип, като нашата работа е центрирана върху детето, определена е от знанията за преживяната от децата травма и е базирана на теориите за привързаността. Ние се стремим да проявяваме в ежедневието положително отношение към децата и младежите, всички цели и дейности да отговарят на техните индивидуални потребности и да се опират върху силните им страни и ресурси. Наша отговорност е да осигурим среда за живот, която е здравословна, терапевтична и която не съди, в която може да се случи промяната. Уникулността на всяко дете и младеж е призната и ценена;
- Да съдействаме на български и чужди физически и юридически лица, основно съдилища и социални служби, в работа по случаи с международен елемент

Съдържание

стр.

За 2025 г. говори изпълнителният директор	3
Цифрите говорят	5
За нашите успехи и трудности през годината споделят ръководителите на услугите	6
Полагаме усилия за непрекъснато разширяване на професионалната компетентност на специалистите	25
Деца и семейства в трансгранична ситуация	26
Източници и обем на финансиране за 2025 година	30
Донори на организацията за 2025 година	31

Уважаеми партньори, колеги и приятели,

Изминалата година бе важна за всички социални услуги, управлявани от Фондация „Международна социална служба – България“ в общините Велико Търново, Търговище, Смолян, Севлиево и София. Нашите екипи продължиха да работят с професионализъм и ангажираност, поставяйки в центъра на своята работа детето, младежът и семейството, и водени от вярата, че всяко дете има право да расте в сигурна и подкрепяща среда.

2025 година бе особено значима за Комплекса за социални услуги за деца и семейства в Търговище, който отбеляза 20 годишнината от своето създаване. За МСС-България тази годишнина е с особено значение, тъй като услугите в Комплекса са първите социални услуги, разработени и управлявани от организацията. През изминалите две десетилетия Комплексът се утвърди като място на професионализъм, партньорство, доверие и подкрепа за децата и семействата. Водени от убеждението, че подкрепата за децата и семействата е споделена отговорност, през всичките тези години екипите на трите услуги в Комплекса – Центъра за обществена подкрепа, Центъра за социална рехабилитация и интеграция на деца с увреждания и Центъра за настаняване от семеен тип за деца без увреждания, са се стремили да изграждат и поддържат ефективни партньорства, както с всички институции- местни и държавни, имащи отношение към закрилата на детето, така и с местните общности.

Щастливи сме, че в партньорство с община В.Търново и Уницеф-България организирахме и активно участвахме в Националната конференция „От днес към утре: възможности и визия за промяна и реформа в резидентната грижа за деца в България“, проведена на 6 и 7 ноември 2025 г. в гр. В.Търново. Тя даде възможност на над 200 професионалисти от Центрове за настаняване от семеен тип за деца с и без увреждания и Преходни жилища, държавни институции и общини заедно да обсъдят важни теми, касаещи грижата за децата, успехите и предизвикателствата пред служителите и да формулират предложения за бъдещето на резидентната грижа, включително и за подкрепата на младежите, напускащи системата. Удовлетворени сме от постигнатия консенсус, че резидентната грижа трябва да бъде ръководена от знанията за травмата и нарушената привързаност и техния ефект върху развитието на децата – модел на грижа, който успешно прилагаме в практиката повече от 10 години.

През 2025 г. чрез изпълнението на проект „Корени- осигуряване на подкрепяща среда на осиновените лица и техните биологични родители в процеса на търсене на произход в България“, финансиран от Министерство на външните работи на Република Франция успяхме да поставим основите на специализирана подкрепа на осиновени лица, търсещи информация за своя биологичен произход, както и на техните биологични семейства. Беше създаден и обучен мултидисциплинарен екип от професионалисти (психолози и социални работници) от Центровете за обществена подкрепа, които организацията управлява, с център В.Търново, поддържахме партньорства с институции и организации, работещи в сферата на осиновяването, и започнахме да изграждаме необходимия капацитет за предоставяне на качествени услуги в тази чувствителна и значима област.

Гордеем се с наградите на д-р Събина Събева и Методка Петрова, членове на УС на МСС – България, за цялостен принос към работата на Национална мрежа за децата, връчени на 30 май 2025 г. по време на официалната церемония “Златна ябълка”. Оценяваме тези награди не само като признание за нашите колеги, но и оценка за ролята на организацията за защита на правата на децата и в изграждането на системата от социални услуги в подкрепа на деца в риск и техните семейства в страната.

Убеден съм, че натрупаният ни опит, изградената професионална общност и споделените ценности ще продължат да бъдат основа за развитието на качествени, устойчиви и ефективни социални услуги в подкрепа на децата и семействата и занапред.

Изказвам искрена благодарност към всички служители, партньори, институции и съмишленици за доверието, подкрепата и съвместната работа през годината!

Цифрите говорят

372 деца в риск и 413 родители/членове на разширените семейства са получили подкрепа в консултативните услуги, управлявани от МСС-България (Фиг.1)

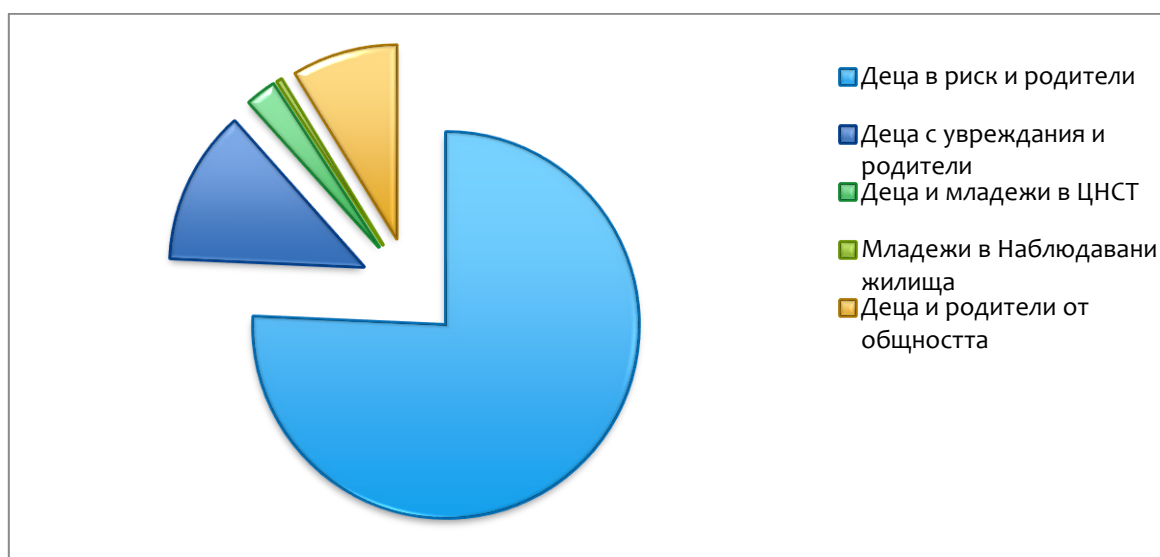
39 деца и младежи са получили грижа в Центровете за настаняване от семеен тип

5 младежи над 18 години, напуснали резидентни услуги, са получили подкрепа по пътя на тяхната самостоятелност с оглед успешна социална интеграция и професионална реализация.

141 деца и пълнолетни младежи с увреждания, както и **17 родители**, поискали подкрепа, са получили различни по вид услуги в Дневните центрове за деца с увреждания и Центровете за социална рехабилитация и интеграция.

127 деца и родители от общността са потърсили съвет и/или подкрепа чрез общодостъпните услуги.

Фигура 1.

За нашите успехи и трудности през годината споделят ръководителите на услугите

Столична община

Дневен център за деца и младежи с увреждания „Слънчоглед“

Радослав Йоргов

„За успешната работа допринасят от една страна изграденото доверие между екипа на Дневния център и семейството на децата и оказването от тях съдействие в трудните моменти, а от друга- ежедневните усилия на всички служители децата да преодолеят първоначалните си неприемливи поведенчески реакции и да се адаптират към новата социална среда, като се чувстват приети и спокойни“.

Процесът на адаптация на дете с аутизъм в Дневния център

Едно от най-големите предизвикателства за всички служители на Дневния център през годината бе постигането добра адаптация, включване в ежедневието на центъра и въвличане във взаимодействие на момиче на 12 г. с диагноза „детски аутизъм“.

Заявката за ползване на услуги в ДЦДМУ „Слънчоглед“ беше подадена от бабата на момичето, на която е делегирана отговорността да се грижи за нея. Историята на детето и семейството, която бабата сподели по време на първоначалната среща, очерта картина на момиче с автоагресивно поведение и риск от самонараняване. По думите ѝ детето има склонност да си удря главата с ръце, а когато е в криза, търси остри ръбове, в които да си удря главата. За овладяване на поведението ѝ психиатър е предписал три вида медикаменти. В процеса на обследване и диагностика беше включен и по-малкият брат на момичето, тъй като тя е силно привързана към него и се чувства по-спокойна в негово присъствие.

В началото момичето посещаваше Центъра със специално изработени блузи, към които бяха пришити възглавници с цел ограничаване на риска от самонараняване, когато се удря с ръка. Медикаментозната подкрепа ясно се отразяваше в поведението на М. – лицето ѝ беше безизразно, с мътен и блуждаещ поглед и с тъмни кръгове под очите. Разхождаше се из помещенията, без да е ясно дали има конкретна цел, или движението е израз на напрежение. Въпреки медикаментите, ежедневно настъпваха кризи, при които двигателната ѝ активност се повишаваше до степен, в която не можеше да си намери място. Викаше и пищеше пронизително, като беше трудно да бъде успокоена. През следобедите, след 16:00 ч., почти всекидневно изпадаше в кризи, провокирани от желанието ѝ да излезе навън. Това личеше от факта, че при всяко позвъняване и вземане на дете тя изпадаше в криза и се опитваше да избяга от сградата. М. не проявяваше желание да взаимодейства със служители или потребители и често реагираше остро, когато някой се опитваше да я доближи. Храненето се осъществяваше,

докато момичето беше в движение – обикаляше кухнята, а често и други помещения, с натъпкана в устата храна, която падаше, докато дъвче.

Първите месеци работата беше изцяло насочени към адаптацията на детето в новата социална среда и хората. Това беше и единствената цел за подкрепа, заложена в плана на детето. Същевременно специалистите и детегледачките експериментираха с различни подходи, с които да помогнат на детето да свикне с обстановката, ритъма и правилата в Дневния център. В процеса на работата стана ясно, че движението ѝ помага да контролира напрежението, като същевременно се нуждае от физическа дистанция от хората.

Вербалните и невербалните послания имаха влияние върху реакциите на М., най-вече тонът и модулацията на гласа, с които се отправят послания към нея. Паралелно с това родителите продължиха консултациите с психиатър с цел регулиране на дозите на медикаментите, които приема. Семейството предостави медикамент и рецепта за приложение при кризисни ситуации, възникващи в Дневния център, който до този момент не се е налагало да бъде администриран.

След четвъртия месец момичето започна да се успокоява. Медикаментите, които приема, бяха намалени, вследствие на което тя започна да изглежда много по-ведра и жизнена. Тъмните кръгове под очите изчезнаха, а мътният ѝ поглед се избистри. Постепенно стана ясно, че разбира много повече, отколкото първоначално показваше. Започна да проявява привързаност към отделни служители и да се смее, когато възрастен се засмее. В резултат от успешната адаптация и усилията на всички служители на Дневния център М. да се почувства приета и спокойна, в поведението на детето има сериозна промяна.

Кризите са рядкост, а когато се проявяват, продължителността им е до минути, като не се е налагало да бъде даван медикамент, за да се овладее поведението. Работата на специалистите е насочена към стимулиране на комуникацията и взаимодействието, за които М. вече показва готовност и желание по свой специфичен начин.

Към настоящия момент М. идва спокойна и ведра сутрин. През деня рядко показва негативни реакции, като все по-често може да се разбере какво я е подразнило. Кризите са рядкост. Често, когато бъде помолена да помогне с дейности от ежедневието, тя го прави – например да донесе нещо, да затвори вратата или да отиде някъде. Взаимодейства

с все повече хора от персонала, а отскоро и с някои потребители. Предимно приема взаимодействието, което другите инициират към нея, но започва и сама да го търси. М. започна да се храни седнала в кухнята, без да тъпче храната в устата си. Все още не използва прибори, но приема да бъде хранена от възрастен с лъжица.

Обратната връзка от родителите относно ефекта от предоставените услуги изразява признателността към екипа на Дневния център за търпението и грижата към детето им, въпреки трудностите в поведението му. Майката и бащата споделят и за положителна промяна в умението на М. да пътува с автомобил – дейност, която преди е била много трудна, а често и невъзможна. Родителите споделят също, че момичето започва да проявява все по-силна привързаност към майка си, която я води и взема от Центъра с автомобил.

Община Велико Търново

Център за обществена подкрепа

Здравка Николова

„За успеха на работата по случаи на домашно насилие, сексуална експлоатация и трафик на хора е изключително важно специалистите да познават добре функциите на различните институции, да ги търсят и да работят в партньорство с тях.“

СЛУЧАЯТ „МИЛА“

Случаят демонстрира значението на навременната координация между институциите, устойчивата подкрепа и комплексния подход при работа с жертви на домашно насилие и трафик на хора.

Работата по случая започва през 2025 г., след насочване на Мила и двете ѝ деца на възраст под 3 г. към ЦОП – Велико Търново от Отдел „Закрила на детето“ (ОЗД). За двете деца е предприета мярка за закрила в семейна среда, след постъпил сигнал в ОЗД от НТЛД 116 111, от който става ясно, че Мила е подала сигнал на телефон 112 за упражнено над нея физическо насилие от съжителя ѝ. В резултат на сигнала майката и двете деца са настанени в Кризисен център за лица пострадали от насилие. След двудневен престой, майката напуска центъра с децата си и се връща при насилника.

При изготвянето на индивидуалната оценка по случая специалистите от ЦОП установяват тревожни признаци – хронично домашно насилие, на което децата са ставали свидетели, занемаряване на децата, характеристики на разстройство от аутистичния спектър при по-голямото дете, психоемоционална уязвимост на майката, зависимост от бащата на децата ѝ, агресивно и контролиращо поведение от страна на бащата към майката и към специалисти.

В хода на подкрепата поведението и сътрудничеството на майката е пряко повлияно от присъствието на бащата. Той от своя страна отхвърля необходимостта от намеса на институциите в живота им. Очаквано последват съпротиви – отлагане на сесии, устни обвинения в некомпетентност, оправдания пред себе си и психолозите. Впоследствие бащата заминава да работи в чужбина. Отсъствието му допринася за стабилизиране на доверието на майката в екипа на ЦОП и тя започва постепенно да споделя, че той ѝ забранява да излиза, ограничава ѝ разходите за децата до минимум, а при последният им конфликт по телефона я заплашил с убийство. Налице са желание и готовност от страна на Мила да се прибере в родината си (страна, граничеща с България) заедно с децата, което е невъзможно поради липса на лични документи за Мила и невъзможност да изведе децата от страната, без съгласието на баща им. Специалистите на ЦОП се свързват с адвокат, който да ѝ окаже безплатна правна помощ. Уговорена ѝ е среща с него в защитена среда. Ден по-късно обаче,

майката е разколебана. Срещата с адвоката е предоговорена. Междувременно екипът по случая провежда правна консултация с адвокат по международно право. Получени са ценни насоки как по законен път Мила да се върне и да изведе децата си в родината си - да заведе дело в Районен съд - Велико Търново за промяна на гражданство на децата и да получи незабавна закрила от бащата по ЗЗДН.

Паралелно с кризисната работа, ЦОП осигурява и подкрепя за развитието и здравето на децата. Отчетено е затруднение на майката да излиза с децата от дома им, поради невъзможността ѝ да отговори на специфичните потребности на по-голямото дете. Под натиск от бащата, майката дълго време отказва да приеме наблюденията на психолозите за наличие на разстройство от аутистичния спектър при детето ѝ. След активно консултиране на майката относно отклоненията в развитието на детето и за важността то да посещава подходящо специализирано заведение, по-голямото дете е записано на детска ясла, посещението на която обаче, след двуседмичен период, е прекратено, поради невъзможността на персонала да се справи с поведението му. Проблемите на детето в детското заведение допринасят Мила да приеме наличието на затруднения в развитието на по-голямото ѝ дете и да съдейства на специалистите на ЦОП в предоставянето на посредничество пред детски психиатър и Центъра за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания (ЦКОДУХЗ) – гр. Дебелец, за предоставянето на специализирана подкрепа за детето.

След последващи разкрития от страна на Мила за отношенията ѝ с бащата на децата ѝ – преживян трафик на хора, сексуална експлоатация, физическо и психическо насилие, институционалното взаимодействие се разширява. Екипът на ЦОП се свързва с Националната комисия за борба с трафика на хора и подава писмен сигнал. Активирани са механизми за защита чрез координация между ЦОП, ОД на МВР, Местната комисия за борба с трафика на хора, Националната комисия за борба с трафика на хора и кризисни услуги за жертви на насилие. Организирана е възможност за спешно настаняване в защитена среда и предприемане на действия за извеждане на майката и децата от рисковата среда. Специалистите незабавно задействат механизма по настаняването ѝ в приют към НКБЖТ, сезирани са всички отговорни институции, в готовност са да я изведат още в същия ден. Междувременно са ѝ дадени насоки как да се държи пред бащата, така че да не предизвика подозренията му. Час по-късно Мила е разколебана, и видимо уплашена заявява, че иска да остане в България с децата си. При опит за среща с нея на следващия ден, екипът на ЦОП не е допуснат в дома ѝ. Поведението на Мила е отбранително и в защита на насилника.

Няколко дни по-късно, след завръщането на бащата в България, Мила е пребита отново. В телефонен разговор от линейката, с която я карат в болницата, през плач и гняв пред специалиста на ЦОП, тя настоява да бъде защитена. Веднага са уведомени полицията в Търново и секретарят на МКБТХ. След проведен преглед и оказана медицинска помощ на Мила в Спешно отделение, тя и децата ѝ са настанени в Кризисен център. Единственото условие, поставено пред майката, за да могат институциите да я върнат заедно с децата ѝ в родината ѝ, е да даде писмени показания за всичко, което е преживяла от момента на пристигането си в България. На следващия ден Мила не само се отказва от признанията си, но и попълва заявление за доброволно напускане на Кризисния център, като си тръгва с насилника си.

В следващите дни децата се съюзяват с баща си, започват да се държат грубо и с екипа на ЦОП. Категорични са, че нямат нужда от подкрепа и желаят да се откажат от услугата. Не след дълго родителите подават заявление за прекратяване работата по случаите на двете им деца в О"ЗД". При последното

посещение в дома им, преди окончателно да издадат становище за затваряне на случаите, служителите на О"ЗД" заварват Мила в безпомощно състояние – мръсна, отчаяна, с бинтована глава; децата – миришеци, гладни и вгледани в една точка. От майката разбират, че в продължение на седмици, тя и децата са държани от бащата, заключени в една стая. Социалните работници на О"ЗД" не предприемат нищо, тъй като се очаква до дни бащата отново да замине в чужбина. След заминаването му, мултидисциплинарен екип от ЦОП, О"ЗД" и МКБТХ посещават дома на майката и я мотивират към активни действия за спиране на насилието. Тя склонява, след категоричното предупреждение от ОЗД, че ако сама не предприеме действия за защитата си, децата ще бъдат изведени от семейната ѝ среда. Със служебен транспорт на ЦОП, майката и децата са изведени от средата на насилника и са настанени на безопасно място, където ще бъде подготвено всичко за връщането им в родината на майката.

В резултат на последователната работа и активното междуинституционално сътрудничество между социални услуги, отдел „Закрила на детето“, здравни и правни специалисти, структури на МВР, комисия за борба с трафика на хора и кризисни центрове, майката и децата са изведени от средата на насилие и настанени на безопасно място.

#

Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и младежи с увреждания

Ваня Иванова

„Груповите срещи с родители повишава ефективността на работата по случай, тъй като повишава доверието на родителите към специалистите; създава се пространство, в което родителите могат да споделят, без да бъдат "оценявани" и без да се очаква нещо от тях; родителите се включват в подкрепата на децата си по-активно и следват насоките на специалистите за продължаване на работата с тях и в домашна среда, което повишава ефективността ѝ.“

Повишаване мотивацията на родителите на децата с увреждания за участие в групови дейности

През 2025г. се отчита повишена мотивация и ангажираност на родителите на децата и младежите с увреждания и/или СОП да участват в групови срещи. Повишената мотивация се дължи на предхождащи груповите формални и неформални индивидуални разговори с родителите, по време на които се дава обратна връзка за напредъка на детето, предоставя се пространство те да споделят своите затруднения, свързани с отглеждането и стимулирането на детето им в домашна среда. По време на индивидуалните срещи на специалистите с различни родители е установено, че те поставят сходни въпроси и теми, които ги вълнуват и по които имат нужда от повече информация.

За удовлетворяване на тази потребност през 2025 г. са проведени 4 групови срещи, във всяка от които са участвали 6-7 родители. Обсъждани са следните теми:

- ежедневни затруднения на родителите и техните деца, свързани със социализацията и посещението на обществени места.
- етапите на адаптация на семействата към родителството на деца с увреждания и споделяне на лични преживявания.
- притеснения, свързани с образованието и социализацията на децата.

Обратната връзка от родителите от участието им в груповите дейности е, че се чувстват значими и успяват да споделят свои лични преживявания, както и да получат подкрепа.

Една от обсъжданите теми груповите срещи е свързана с трудности на родителите да поддържат баланс между очакванията на образователната система и реалните възможности на децата. В резултат е идентифицирана необходимост от междуинституционално взаимодействие с образователната система. Специалистите от ЦСРИ са предложили да организират такава среща, което е

посрещнато от родителите с желание и готовност за участие.

Срещата е проведена на 3 декември 2025 г. – Международния ден на хората с увреждания под надслов: „(Не)видимите пътища към детето“. В нея са се включили родители на деца, ползващи подкрепа в ЦСРИ и над 50 професионалисти - директори на училища в община В.Търново, учители, логопеди, ресурсните учители и психолози от училища, в които се обучават

деца, ползващи услуги в ЦСРИ, представители на община В.Търново, РДСП, ОЗД и ДСП –В.Търново. В центъра на дискусиите е междуинституционалното сътрудничество и неговото значение не само за оказване на подкрепа за нуждаещите се деца и младежи с увреждания, а и за повишаване на информираността и толерантността на обществото към техните различия и специфики.

Срещата е допринесла за намаляване на напрежението между родители и учители и за опознаването на специалистите от двете системи.

#

Наблюдавано жилище за младежи до 25 години

Денислава Стоянова, социален работник

„За да се постигне успешна професионална реализация и социална интеграция на младежите в НЖ за да може самият младеж да е мотивиран и сам да иска да постигне успех, е изключително важно да се намери общ език с всеки от тях, да се изгради взаимно доверие и да се прилага истински индивидуален подход,

Ефективност на подкрепата през 2025 г.

През 2025г. СУ «Наблюдавано жилище» е ползвана от 5 потребители (4 младежи и 1 девойка). Четирима от тях са настанени през 2023/2024г. и един - през 2025 г.

Услугата са напуснали двама потребители - единият през месец юли, като е започнал самостоятелен начин на живот и работа на българското Черноморие, а другият през месец август, като е заминал да работи в Германия. Средният престой на младежите в НЖ е 20 месеца, а средната им възраст при напускането - 20 години.

В следствие на проведената работа през годината младите хора познават задълженията си като здравноосигурени лица, имат направен избор на личен лекар и самостоятелно посещават личния си лекар, а при нужда- и други специалисти и проявяват отговорност при полагане на грижа за здравето си. Доразвили са уменията си за поддържане на добра лична и битова хигиена.

Младежите са осъзнали важността да работят, да имат сигурни и постоянни доходи, да изградят трайни трудови навици и умения и се задържат на работното място. Всички младежите през 2025г. са били трудово заети като един от тях работи повече от една година при един работодател.

Подкрепени са в насока планиране и рационално разпределяне на финансовите ресурси рискове и проблеми при теглене на заеми, кредити, права и задължения като потребители със сключен договор за ползване на услуги, начини за спестяване на средства. Акцент в работата с младежите е поставен и върху уменията за договаряне и изпълнение на ангажименти, поемане на лична отговорност, изграждане на основни кулинарни умения и умения за домакинстване.

През 2025г. екипът е осъществил придружаване и посредничество за всички младежи за решаване на различни проблеми пред местни и държавни институции и структури, като регистрация по настоящ адрес пред общинска администрация- Търново; регистрация в Дирекция "Бюро по труда", подкрепа за явяване на среща и интервю с работодател за кандидатстване за работа; подготовка и издаване на документи за започване на работа; издаване на Лична здравна книжка и др..

И през 2025г. екипът на Наблюдавано жилище е продължил да оказва подкрепа на младежи, които са напуснали социалната услуга, както и на такива, които са били настанени в Център за настаняване от семеен тип, но не са ползвали НЖ. През годината са подкрепени 7 младежи. Младежите са се обръщали към екипа, за да споделят за лични преживявания, успехи и постижения, други за възникнали трудности и проблеми. Търсили са изслушване, разбиране, съвет и помощ. При посещение в офиса те са имали възможност да ползват местната преса и Интернет за преглед на публикуваните обяви, служебен телефон за връзка с евентуални работодатели и наемодатели. Работата с тях се отчита като общодостъпната услуга ИКОР в документацията на ЦОП.

Елена Костадинова, директор КСУДС-Смолян

„Изключително важно за успеха на работата по случаи на родители в конфликт е и двамата родители да бъдат подкрепени и включени като активни участници в процеса, независимо от нивото на напрежение помежду им. Съчетаването на индивидуални консултации със съвместни срещи с двамата родители създава условия за постепенно намаляване на конфликта, подобряване на комуникацията и изграждане на по-устойчив модел на съвместно родителство. Фокусът върху потребностите на детето и запазването на връзката му и с двамата родители подпомага постигането на по-стабилни и дългосрочни резултати. Работата по подобни случаи изисква време, последователност и внимателно подпомагане на родителите да осъзнаят влиянието на конфликта върху детето и значението на съвместната родителска отговорност.“

Случай на родители в конфликт след раздяла

Случаят касае родители в процес на раздяла, ползвали социални услуги „Информирание и консултиране“ и „Терапия“ с направление по ЗЗД в рамките на шест месеца. След изтичане срока на направлението майката е продължила да ползва подкрепа за период от два месеца чрез общодостъпната услуга ИКОР.

Първоначална ситуация и идентифицирани затруднения

Родителите са били в брак и имат общо дете. След раждането, започват да се проявяват съществени различия във възгледите и подходите им към отглеждането и грижата за детето, свързани с дневния режим, храненето и организацията на живота на детето. Постепенно напрежението между тях се задълбочава. Комуникацията между родителите се характеризира с конфликти, взаимни обвинения и затруднения при вземането на общи решения.

В този период семейството живее в град София. Майката споделя за липса на емоционална подкрепа и неудовлетвореност във връзката, поради което инициира консултиране с психолог. Бащата участва ограничено в началния етап на консултациите, докато майката продължава индивидуалната работа и впоследствие предприема решение да напусне съвместното жилище заедно с детето.

След раздялата контактите между бащата и детето временно са ограничени от страна на майката, което го принуждава да потърси правна помощ и съдействие от ОЗД. Към онзи момент отношенията между родителите се характеризират с високо ниво на емоционално напрежение, липса на доверие и затруднена комуникация, което налага насочването им към социални услуги за стабилизиране на взаимоотношенията им и подкрепа в процеса на съвместно родителстване.

Работа в рамките на социалните услуги

В рамките на шестмесечния период на подкрепа с двамата родители е осъществена интензивна работа чрез услугите „Информирание и консултиране“ и „Терапия“. Проведени са индивидуални срещи, терапевтични консултации и съвместни разговори с родителите, насочени към намаляване на конфликта, стабилизиране на емоционалното състояние и изграждане на функционален модел на комуникация.

Майката е подкрепена за преработване на раздялата, справяне с чувството за вина, тревожността и емоционалното претоварване. Акцент е поставен върху повишаване на родителския капацитет за разпознаване на потребностите на детето и осъзнаване значението на поддържането на стабилна връзка между детето и другия родител. В резултат на проведените консултации постепенно се наблюдава повишаване на готовността ѝ за съдействие по отношение на контактите между детето и бащата.

С бащата е работено за утвърждаване на активната му родителска роля, повишаване на емоционалната устойчивост и разширяване на участието му в ежедневието на детето, както и за овладяване на напрежението, подобряване на комуникацията с майката и насочване към поведение, съобразено с интересите на детето. Бащата последователно е заявил желанието си за по-чести и по-пълноценни контакти с детето, като в хода на работата постепенно се е достигнало до разширяване на режима на лични отношения.

В проведените съвместни срещи с родителите са обсъждани конкретни въпроси, свързани с организацията на грижите за детето, режима на контакти, координацията между тях и необходимостта от намаляване на конфликтното взаимодействие.

В процеса на работа постепенно се наблюдава редуциране на напрежението и подобряване на способността им за водене на конструктивен диалог.

Промени и резултати след ползването на услугите

В резултат на проведената работа има съществена положителна промяна в динамиката на отношенията между родителите и в организацията на грижите за детето. Преодоляно е първоначалното нежелание на майката да съдейства за осъществяване на срещи между детето и бащата, като тя е променила нагласите си по отношение на грижите, които бащата би могъл да полага за сина им.

Контактите между детето и бащата са възстановени и стабилизирани и се осъществяват регулярно, включително с преспивания и в отделни периоди – по няколко пъти седмично. Въпреки че бащата продължава да изразява известна неудовлетвореност по отношение на първоначалните си очаквания за режима на лични контакти, обективно се отчита значително разширяване на участието му в живота на детето. Постигнато е съдебно споразумение между родителите, съгласно което срещите между детето и бащата се провеждат два пъти седмични, а със съгласие на майката, се провежда и трета среща.

Наблюдава се подобрение и в комуникацията между родителите. Макар между тях все още да съществуват различия, двамата демонстрират по-висока степен на готовност за сътрудничество и за поставяне на потребностите на детето на преден план. Като положителен индикатор за промяната може да се посочи организирането на съвместни дейности, включително общи излизания и почивки с детето.

В края на ползването на услугата родителите са подобрили комуникацията си и предприемат действия за стабилизиране на средата на детето. Обсъждат

бъдещо установяване в гр. София и свързаните с това място за живеене и избор на подходящо детско заведение за детето.

След приключване на направлението майката е изявила желание да ползва общодостъпната услуга ИКОР за още два месеца. Продължаващата подкрепа е допринесла за по-доброто ѝ справяне с родителските предизвикателства, повишаване на уменията ѝ за разпознаване на възрастовите особености и кризите в развитието на детето, както и за стабилизиране на емоционалното ѝ функциониране.

Обратната връзка от майката отразява удовлетвореност от оказаната ѝ подкрепа.

#

Център за настаняване от семеен тип за деца на възраст 3-13 г. , кв. Каптажа

Юлия Величкова

„С постоянство, търпение, подкрепа и общи усилия всяко дете може да открие своя път към промяната и успеха“.

Ролята на ЦНСТ за развитието и промяната в децата и младежите

През 2019г. в ЦНСТ са настанени три момчета, от които двама братя. При настаняването и трите деца са с противообществени прояви, имат по няколко възпитателни дела по реда на Закона за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни за кражби, побои и нарушаване на обществените норми. Момчетата са напълно неграмотни и трайно са отпаднали от образователната система. И трите деца са със силно занижена лична и битова хигиена. Едно от момчетата е с изключително занемарен зъбен статус - липсващи или болни зъби и кисти, което не му позволява да се храни нормално.

За промяна в поведението на момчетата, за включване в образователния процес и за формиране на хигиенни навици целият екип е работил системно - с много търпение и последователност, в продължение на 6 години. В плановите за грижа на децата са залагани ясни и постижими в краткосрочен аспект цели. Провеждани са множество обсъждания по случаите с оглед дефиниране на работещите стратегии с всяко от тях.

С всяко от момчетата е работено целенасочено, като са взети предвид личната му история, индивидуалните му потребности, нивото на развитие, темпераментът и характерът му. С децата са водени множество разговори за ползите от спазване на правила и норми, за преимуществата на грамотните хора и за факторите, влияещи за приемане от обществото. Акцентирано е на

провеждане на групови и управленски супервизии, насочени към разбиране на причините за поведението на децата, към чувствата и емоциите им, отработване на преживяната травма; към техните права и отговорности и ефективни начини за реакция от страна на екипа.

През 2025 г. резултатите са видими. Момчетата са ограмотени. Не допускат неизвинени отсъствия. Едно от тях е с отлични резултати- печели награди и отличия от състезания, другите две момчета са валидирали оценките си по български език, математика и английски език и са получили дипломи за завършено основно образование и за завършен първи етап на гимназиален клас/ 10- ти клас/. Едно от тях е напуснало услугата, след навършване на пълнолетие и успешно завършване на 10- ти клас. Младежът успешно води самостоятелен живот- има работа, възобновил е контактите с роднините си и живее при тях.

От настаняването в услугата до края на 2025 г. момчетата нямат противообществени прояви. Подобрили са комуникацията си с екипа и с останалите деца, имат приятели сред съучениците си и младежи от квартала. Отчита се надграждане на ежедневните им умения за приготвяне на храна, грижа за външния вид, битова хигиена. Активно се включват в обществени инициативи и в спортни състезания.

Момчето, което при настаняването си е имало сериозни стоматологични проблеми, е придружавано на множество консултации и лечение в специализирани дентални клиники в гр. София, гр. Пловдив и Смолян и към края на 2025 г. е с много добър стоматологичен статус.

#

Център за настаняване от семеен тип за деца на възраст 13-18 (20) г. , кв. Устово

Мария Четрафилова

„Децата с интелектуален дефицит могат да постигнат значителен напредък, к работата с тях е системна, адаптирана и подкрепяща. Чрез търпение, разбира подходящи методи е постигнато повишаване на грамотността, мотивацият социалната активност на децата и са развити базови умения за самостоятелни хигиенни и битови навици“.

Развиване на начална грамотност, изграждане на хигиенни навици и повишаване степента на независимост в ежедневието при деца с интелектуален дефицит.

През м. ноември 2024 г. в ЦНСТ са настанени четири деца – двама братя и две сестри, на възраст от 9 до 16 г. Те са изведени от семейната им среда, не са посещавали училище, нямат изградени елементарни навици.

При настаняването си в СУ децата са с пропуски в обучението, ниска мотивация за учене и липса на изградени начални умения за четене и писане. При три от тях са отчетени затруднения в концентрацията, комуникацията и спазването на правила.

Работата с децата за преодоляване на образователните дефицити е базирана на техните индивидуални потребности и особености и е осъществявана чрез индивидуален подход и с образователни дейности, съобразени с възможностите на всяко дете, като образователни игри; упражнения за разпознаване на букви; четене на кратки думи и изречения и различни практически дейности и занимания чрез игра.

Занятията са провеждани регулярно, в спокойна и подкрепяща среда. Прилагано е позитивно насърчаване чрез похвала, награди и стимулиране на всяко постигнато усилие. Особено внимание е отделяно на създаването на доверие и емоционална сигурност.

Децата, които в началото са били напълно неграмотни, след 2-3 месеца са започнали да четат кратки думи и да разпознават основни букви и символи.

Със същите деца е работено за формиране и развитие на базови умения за: лична хигиена, самообслужване, социално поведение, участие в ежедневни битови дейности.

Ежедневно са изграждани навици, свързани с: миене на зъби, на ръце, къпане, поддържане на добър външен вид, смяна и подреждане на дрехи. Провеждани са разговори за хигиената на хранене – подготовка за хранене, безопасно използване на приборите за хранене. Провеждани са практически занимания за подреждане на личното пространство.

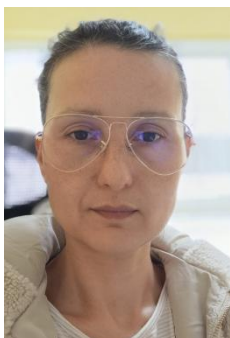
На децата са давани инструкции за всеки етап от тези дейности и те са показвани и извършвани от служителите заедно с всяко дете. В резултат децата са се научили да подреждат масата, да използват правилно приборите при хранене, да отсервират и почистват масата, след хранене. Придобили са умения да пускат пералня, макар и с помощ, да сгъват и прибират дрехите си, да се включват се в почистването на центъра.

Успехът, който е постигнат с всяко дете, се дължи на постоянството и регулярната работа, позитивната подкрепа и съобразяването с емоционалните и образователните потребности на децата. Изграждането на умения за самостоятелен живот са допринесли за развиване на потенциала на децата и повишаване на независимостта им в ежедневието.

Център за обществена подкрепа

Стела Стоянова

„Зад всяко лично досие стои човешка съдба. С професионализъм, постоянство и истинска загриженост могат да бъдат възстановени не само прекъснатите връзки, но и да се даде нова надежда на едно семейство“.

Пътят към дома – от страх и несигурност към принадлежност и приемане

Случаят касае младеж, който от 5-годишна възраст е отглеждан в приемна грижа, преминавайки през две приемни семейства, а впоследствие, на 16-годишна възраст, е настанен в ЦНСТ, където пребивава до навършване на пълнолетие.

През целия си съзнателен живот той не е поддържал контакт с биологичните си родители. В наличната документация липсва съществена информация за тях – известни са единствено фамилията на бащата и имената на майката, без данни за местонахождение или възможност за връзка. Единствената отправна точка са спомените на младежа, че баща му е работил като дърводелец и семейството е живяло в населено място в община Сливен.

В процеса на работа с младежа се установява, че въпреки усилията на екипа на ЦНСТ да го подготви за самостоятелен живот, той изпитва силен страх от живота извън защитената среда. В периода преди напускане на услугата, младежът започва да демонстрира колебливо и рисково поведение, като на няколко пъти бяга от ЦНСТ с цел да провери доколко би могъл да се справи самостоятелно. Всеки път обаче се завръща силно уплашен, но и декларира, че при необходимост би оцелявал дори на улицата.

Младежът е запознат с възможностите за настаняване в наблюдавано жилище, като му е осигурено и посещение на място с цел придобиване на реална представа за средата. Въпреки това, идеята за преместване в друг град поражда у него силна тревожност и несигурност, поради което той отказва предоставената му възможност. Предпочита да остане в близост до познатата среда на ЦНСТ, дори и при риск да остане без дом, но с усещане за сигурност, свързано с познатата среда и хора.

Тази ситуация допълнително мотивира екипа на ЦОП да предприеме целенасочени действия за намиране на устойчиво и дългосрочно решение в интерес на младежа. Въпреки изключително ограничената първоначална информация, екипът предприема поредица от действия за издирване на биологичното му семейство. В резултат на положените усилия е установено лице, за което има предположение, че е биологичният баща на младежа. С оглед потвърждаване на тази връзка е организирано съвместно посещение на екипа по случая с младежа в съответното населено място, където е осъществена среща на място.

Проведената среща между предполагаемия баща и младежа се характеризира със силен емоционален заряд, като се има в предвид, че двамата не са поддържали контакт повече от 14 години. В хода на разговора става ясно, че бащата не е разполагал с информация за местонахождението на децата си, поради прекъсване на семейните отношения, след напускането на майката.

Благодарение на професионалната намеса и подкрепа от страна на екипа на ЦОП успешно е възстановена връзката между баща и син и е установен контакт с разширеното семейство. В кратък период, след първоначалната среща, младежът започва да поддържа активен контакт с баща си, като само месец по-късно му гостува за по-дълъг период в дома му.

В рамките на една година процесът на реинтеграция завършва успешно – младежът се завръща трайно в биологичното си семейство, където е приет напълно, чувства се сигурен и на мястото си.

Към настоящия момент той живее със семейството си и демонстрира висока степен на удовлетвореност и емоционално благополучие.

Случаят е ясен пример за ефективност на подкрепата чрез последователност, професионализъм и устойчив подход е постигнат значим и дългосрочен положителен резултат – възстановяване на семейни връзки и успешна реинтеграция.

#

Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и младежи с увреждания

Десислава Хараланова, ръководител

„Включването на родителите в различни дейности, както специфични за тях, така и в дейности, съвместно с техните деца повишава тяхната удовлетвореност от подкрепата за децата им и увереността им в ролята им на родители на деца с трудности в развитието“.

Включване на родителите в подкрепата за децата им

В ЦСРИ се е наложила като успешна практика организирането и **провеждането на ежегодно обучение на родители на децата с увреждания**, ползващи подкрепа в Центъра. Всяка година в обучението участват между 8 и 10 майки, които още в началото на годината дават заявка за темата. Провеждането на обучението в защитената среда на ЦСРИ снижава тревожността им и подпомага за споделянето на лични преживявания и страхове,. Родителите получават нови знания по теми, свързани с преживяна от тях травма, с развитието и поведението на техните деца, като по този начин те надграждат и родителския си капацитет.

През 2025г. обучението е проведено на 4 декември от С.Тодоров-психотерапевт. Представена е темата: „Как се отразява свръх тревожното състояние на родителите върху развитието на детето.“. Разгледани са характеристиките на свръхтревожността, какво влияние има тя върху детето, ако родителят е в хроничен дистрес. Дискусиите по време на обучението са дали

възможност участниците да споделят емоции и чувства и да получат подкрепа от психотерапевта.

Сред социализиращите дейности, които през годината екипът на ЦСРИ организира, **най - желани от децата и техните родители са екскурзиите**. За тях те са не само приятни преживявания, но и възможност да учат и развиват нови социални умения, докато се забавляват заедно. Това спомага за подобряването на социалната им адаптация, самочувствие и принадлежност. От друга страна за майките това е възможност да внесат разнообразие в своето ежедневие, да разширят контактите си, но и да обменят опит с други родители.

Всяка екскурзия се приема с много положителни емоции и очаквания. Споделените от децата и родителите впечатления, след това, са много силен мотив за екипа да продължи да развива и разширява този вид дейности. Те се превръщат в ценен ресурс за изграждането на доверителни връзки между екипа, родителите и децата, обогатяват знанията им чрез преживяване, но и им предоставят възможност да бъдат по пълноценни участници в социалния живот.

През 2025г. през м. септември и ноември са проведени екскурзии до гр. Варна и В.Търново. В тях са участвали 10 деца и 4 майки.

През месец септември е посетен гр. Варна, където са разгледани Аквариумът и Морската гара, участвали са в Пиратски круиз по Варненския залив. На обществени места и посещение на институции и туристически обекти децата са проявили отговорно отношение, като са спазвали дадените указания при придвижване. Децата и майките са преживели незабравими

емоции на пиратския кораб.

В навечерието на деня на народните будители децата и майките са посетили старопрестолната столица на България гр. В.Търново. Там са разгледали Музея на илюзиите и парк „Мини България“. В Музея на илюзиите децата са преживели силни емоции - изненада, удивление и възхищение. Те са се пренесли в напълно нов и непознат свят, сред физичните и оптичните илюзии като холограми, 3D картини, левитиращи кълба. Направили са си ефектни

снимки, като са използвали нови технически устройства за заснемане.

В парка „Мини България“ са разгледали различни паметници, исторически и емблематични сгради от цяла България. Имали са възможност да обядват в ресторант, като сами са направили избор на храната, която да си поръчат, а част от тях и сами са направили поръчката. В ресторанта децата са показали добро поведение и култура на хранене.

#

Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания

Анелия Ангелова

„Мъжете в екипа на ЦНСТ оказват положителен ефект върху развитието на децата, особено на момчетата. Те не само предават практически умения, но и се превръщат във важен модел за подражание, който подпомага изграждането на идентичност, увереност и социална адаптация“.

Ролята на мъжете, членове на екипа на ЦНСТ, върху развитието на децата

През 2025 г. включването на мъже, като част от екипа на ЦНСТ, е оказало съществено положително влияние върху развитието и социализацията на децата, особено на момчетата.

Липсата на бащина фигура или стабилен мъжки авторитет често води до затруднения в изграждането на увереност и ясна представа за собствената роля в обществото. В среда, в която много от децата са израснали без стабилен мъжки модел за подражание, присъствието на служители мъже създава възможност за изграждане на усещане за сигурност, идентичност и принадлежност. Чрез ежедневно общуване децата наблюдават различни социални роли и модели на поведение, което подпомага процеса на тяхното личностно развитие..

Именно затова ролята на мъжете възпитатели е особено важна – те се

превръщат в реален пример за поведение, отношение към труда, отговорност и начин на справяне с житейски ситуации. Момчетата имат възможност да изградят положителна представа за мъжката роля, основана не на агресия или дистанцираност, а на грижа, подкрепа и практичност.

Освен основните умения, които жените, членове на екипа, развиват у децата – като поддържане на лична хигиена, приготвяне на храна, изграждане на социални навици и умения за самостоятелен живот, мъжете от екипа допринасят за усвояването на практически дейности, традиционно свързвани с мъжкия модел на поведение. Те обучават децата в дейности като боядисване, шпакловане, измазване, лепене на плочки, смяна на крушки, ремонт на контакти и други

битови ремонти. По този начин децата придобиват не само конкретни технически умения, но и увереност, самостоятелност и чувство за полезност.

Тези дейности имат и силен възпитателен ефект. Чрез тях се изграждат качества като търпение, дисциплина, отговорност и умение за работа в екип. Особено при момчетата се наблюдава повишаване на самочувствието и мотивацията, тъй като те успяват да се идентифицират с възрастен мъж, който ги насочва, подкрепя и показва практически умения, полезни за бъдещата им реализация.

Община Севлиево

Център за обществена подкрепа

Анелия Монева

„Изграденото доверие между потребители и специалисти, желанието за промяна и сътрудничеството със специалистите са гаранция за успеха на подкрепата!“

От какво зависи успехът на подкрепата?

Независимо от вида на насочването си към ЦОП за подкрепа (направление, заповед, ПОП), потребителите могат да бъдат разделени на две групи- такива, отворени към сътрудничество и готови за личностна промяна и такива, за които насочването е по задължение и нежелано и които са безкритични са към себе си и причините, довели до насочването.

Подборът на специалистите, които оказват подкрепа на конкретния потребител, е от съществено значение за изграждане на доверителна връзка. Когато такава връзка е изградена, родителите са готови да изслушват, да изразяват мнение, да дискутират конкретни ситуации, да анализират собственото си поведение и да следват препоръки и съвети, с основен фокус повишаване на благосъстоянието на децата, които отглеждат. Това води до промяна в подхода им (особено при общуване с децата) и стабилизиране на семейната ситуация.

Децата се чувстват разбрани и свободни да споделят. В хода на предоставянето на социална услуга, родителите започват сами да поставят въпроси, да търсят помощ и подкрепа за справяне с различни житейски ситуации. На изхода на социалната услуга, всички те са удовлетворени от полученото отношение и

разбиране от страна на специалистите, отчитат настъпилите промени и областите, в които са получили подкрепа и с които не биха могли да се справят сами.

Много високо родителите оценяват оказаното им съдействие пред институции, работодатели, посредничеството пред медицински специалисти, осигуряването на транспорт до друго населено място за медицински прегледи или посещение в държавни или местни институции. При успешно приключилите случаи, потребителите не преустановяват комуникацията с екипа, периодично дават обратна връзка за семейната ситуация, при необходимост търсят съвет. Има родители (почти винаги на деца с увреждания), които търсят алтернативни форми на подкрепа за децата си, участват в тясно специализирани тренинги и обучения, като след това предоставят информация за това какво им е било полезно и би помогнало и на други в тяхната ситуация. За 2025 г. специалистите са се срещнали с 16 такива родители в рамките на 9 случая (3, насочени поради поведенчески проблеми на децата, 5- за превенция на изоставянето и 1 случай на родителски конфликт).

Когато, въпреки усилията на специалистите, родителите отричат или омаловажават причините, които са довели до насочването към ползване на услуги, доверителна връзка не може да се изгради и планираните резултати не могат да се получат. В такива случаи родителите или лицата, полагащи грижа за детето, възприемат насочването като наказателна мярка, не разбират или отричат, че не справят с родителството, някои се ръководят основно от традиционните ценности на общността, от която произлизат. При други потребители личностните проблеми, наличието на зависимост или различни дефицити във функционирането са в основата те да не искат да следват препоръките и съветите на специалистите, не мога да бъдат самокритични, не искат и/или не могат да се променят, дори заради децата си. Изпитват подозрения към намеренията на специалистите и отказват да взаимодействат с тях. През 2025 г. трудности в работата с родителите е имало в 14 случая (4, насочени за подготовка за реинтеграция, 4 – за превенция на изоставянето, 2 случая на деца с поведенчески проблеми и 3 случая на родители развод, раздяла и конфликт за родителски права). Някои от децата и родителите са насочвани нееднократно за подкрепа, без да се постигат очакваните резултати.

Въпреки тези трудности, с много усилия от страна на специалистите, и при тези родители понякога се постигат резултати, но те най-често са извън личностната промяна и родителството, напр. започване на работа, осигуряване на здравна грижа за детето и себе си, записване на дете в детско/учебно заведение.

#

Дневен център за деца и младежи с увреждания на възраст от 3 до 20 г.

Пенка Гоева, ръководител

„ За успеха на социалната работа от изключителна важност е екипната работа и синхронът между държавните институции, местната власт и неправителствения сектор“.

Кръгла маса „Предизвикателствата в социалната работа“

На 16 април 2025 г. Дневният център за деца и младежи с увреждания в гр. Севлиево организира и проведе регионален форум под надслов **„Предизвикателствата в социалната работа“**. Събитието събра на едно място широк кръг от заинтересовани страни за обсъждане на актуални въпроси и добри практики в сектора.

Ключови акценти от форума:

- **Широко институционално участие**

В дискусиата се включиха представители на Община Севлиево, Дирекциите „Социално подпомагане“ в Габрово и Севлиево, както и експерти от Центъра за обществена подкрепа (ЦОП).

- **Сътрудничество с академичната общност**

Важен елемент бе участието на преподаватели и студенти от специалност „Социални дейности“ към Технически университет – Габрово, както и ученици от СУ „Васил Левски“ – Севлиево. Това позволи осъществяването на ценна връзка между социалната теория и ежедневната практика.

- **Основни тематични направления**

Под ръководството на Пенка Гоева (ръководител на Дневния център), участниците обсъдиха социалните неравенства, законодателните политики, обществените нагласи и предизвикателствата при работата с деца и семейства в риск.

- **Обмен на опит**

Професионалисти с дългогодишен опит споделиха успешни модели за работа, фокусирани върху индивидуалните нужди на потребителите и защитата на най-добрия интерес на детето.

Подобни инициативи имат важна роля за повишаване на експертизата на работещите в социалната сфера и за подобряване качеството на живот на уязвимите групи в общността.

Полагаме усилия за непрекъснато разширяване на професионалната компетентност на специалистите

117 е общият брой на служителите в управляваните комплекси от услуги в общините София, В.Търново, Търговище, Севлиево и Смолян, от които

82 са специалистите, осъществяващи дейности по ръководство и предоставяне на социални услуги

14 са служителите, пряко ангажирани с обслужването на потребителите на социалната услуга;

21 са служителите, подпомагащи дейността на социалните услуги.

Специалистите в различните услуги са получили :

- **1481 уч. часа** надграждащо обучение/ участие в професионални форуми (семинари и срещи за обмяна на опит). Всеки ръководител на услуга и всеки специалист е участвал в обучения с продължителност над посочените в съответните стандарти за качество на социалните услуги 12 и съответно 24 уч.ч.
- **270** индивидуални супервизии, проведени от външен супервизор
- **43** групови супервизии, проведени от външен супервизор
- **105** екипни управленски супервизии в рамките на вътрешния контрол и мониторинг на качеството

ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА В ТРАНС-ГРАНИЧНА СИТУАЦИЯ (работа в мрежата на Международна социална служба)

През 2025 година Международна социална служба – България
(МСС – България) има регистрирани
35 нови международни случая на 37 деца и възрастни
в транс-гранична ситуация.

I. Работа по международни случаи:

1. Работа със съдилищата

През 2025 година МСС – България е получила общо **21 искания** (при 21 искания за 2024 година) от съдилищата за предоставяне на социални доклади от чужбина.

Получено е и **едно искане** от Върховния касационен съд (ВКС) за оказване на съдействие по гражданско дело за родителска отговорност, за нуждите на което съдебният състав трябва да се запознае с канадските закони по семейно право, уреждащи взаимоотношенията между разделени родители по отношение на децата, чието законодателство е следвало да се приложи в случая по силата на разпоредбите на международното право, тъй като исканията на ВКС чрез съдебна поръчка не са дали резултат.

11 Районни съдилища (15 искания)		6 Окръжни съдилища (6 искания)
РС – Велико Търново (2)	РС - Казанлък (1)	Софийски градски съд (1)
РС - Горна Оряховица (2)	РС - Добрич (1)	ОС – Търговище (1)
РС - Варна (2)	РС - Тополовград (1)	ОС – Благоевград (1)
РС - Плевен (2)	РС - Перник (1)	ОС – Кюстендил (1)
РС – Стара Загора (1)	РС - Смолян (1)	ОС – Варна (1)
РС - Левски (1)		ОС – Разград (1)

Повечето искания за съдействие на съдилищата до МСС – България година се отнасят до спорове с международен елемент относно местоживее на дете, упражняване на родителските права, лични отношения, издръжка на дете, заместващо съгласие за издаване на паспорт и за пътуване извън страната на дете. Всички те се основават на Закона за закрила на детето (ЗЗДет.) и трайно установената практика на ВКС относно необходимостта от изискване на социален доклад от чужбина за установяване на обстоятелства от значение за преценката на интереса на детето по случаи на семейни спорове с международно измерение.

Три от исканията се отнасят до съдебни производства, свързани с осиновяване (пълно и непълно), а едно от исканията касае съдебно производство за обезщетение на причинени вреди от пътно-транспортно произшествие в България, причинени на дете от Турция.

От получените 21 искания МСС – България е предоставила на съдилищата 5 социални доклада от чужбина, от Нова Зеландия, Германия, САЩ, Турция и Латвия.

По 7 от исканията МСС-България не е била в състояние да предостави социални доклади по делата с оглед на действащото европейско законодателство в съдебните производства за развод и родителска отговорност. По едно от исканията МСС – България не е съдействала поради липса на обратна връзка от представителството на МСС в съответната държава. Във всички останали искания, след първоначално отправеното от съда запитване и предоставяне на информация относно условията, при които може да се съдейства за получаване на социален доклад от чужбина, МСС – България не е била ангажирана да посредничи (поради липса на отговор от съда, постигане на споразумение от страните и т.н.).

Що се отнася до искането на ВКС за предоставяне на информация за чуждо право, МСС-България със съдействието на МСС-Канада, само в рамките на 10 дни, е предоставила на съдебния състав в електронен вариант на английски език Законът за семейното право (Family Law Act) на провинция Британска Колумбия, на територията на която е градът, където е било последното местоживеене на децата в Канада, и чието законодателство е следвало да се приложи в конкретния казус от българския съд.

2. Работа с дирекциите „Социално подпомагане“ относно деца в риск

Другата група международни случаи, по които МСС – България работи в мрежата на МСС, се отнасят до закрилата на деца, български или чуждестранни граждани, в транс-гранична ситуация.

През 2025 г. МСС – България е получила 3 искания от чуждестранни социални служби чрез мрежата на МСС по повод на деца в риск. И трите искания са свързани със сигнализиране¹ (алармиране) на българските социални служби за наличие на евентуален риск по отношение на деца, които са пребивавали в чужбина, но са се върнали в България. След сигнализиране на компетентните Дирекции „Социално подпомагане“ (ДСП), МСС – България е получила отговор и от трите дирекции, които са предоставили информация какви действия са били предприети от социалните работници във връзка с получения сигнал.

3. Други услуги в рамките на мрежата на МСС

- подкрепа и съдействие при търсене на биологичен произход на международно осиновени лица
- съдействие на български граждани, които живеят в чужбина, за получаване на документи от държавни институции в България
- съдействие за проучване на годност за приеман родител на лице, което е живяло в България и което понастоящем живее в чужбина, но желае да бъде приеман родител
- информирание и консултиране

¹ Съгласно чл.7 от ЗЗДет. лице, на което стане известно, че дете се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция „Социално подпомагане“, Държавната агенция за закрила на детето или Министерство на вътрешните работи. Същото задължение има и всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняваната от него професия или дейност, дори и ако то е обвързано с професионална тайна.

II. Проблеми в работата по международни случаи:

Повече от десет години МСС – България среща трудности в работата по международни случаи с ДСП в две основни направления – получаване на обратна връзка от ДСП при подаден от МСС-България сигнал за дете в риск, както и получаване на социален доклад относно дете и/или неговото семейство в страната, който да бъде изпратен на чуждестранна социална служба, с цел прекратяване на мярка за закрила на детето в чужбина или реинтеграция на детето в семейството му в България.

През 2025 г. се наблюдава тенденцията, при която ДСП не само предоставят обратна връзка в отговор на подадените сигнали за деца в риск, на основание чл.10, ал.6 от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето, по реда и в сроковете по АПК, който текст разпорежда че всяка ДСП е длъжна да уведоми подателя, в случая МСС-България, относно да предприетите по сигнала действия, а някои от тях дори изпращат подробна информация относно ситуацията на детето в семейството.

III. Участие на МСС-България в събития и инициативи на мрежата на МСС

Годишна среща на Професионалния консултативен съвет на МСС (ISS Professional Advisory Committee)

Миглена Балджиева участва в годишната среща на Професионалния консултативен съвет на МСС, който се проведе от 29 септември до 1 октомври 2025 г. в Берлин. Освен въпросите, свързани със стратегическото планиране на работата в мрежата, една от темите, която членовете на съвета обсъдиха, беше свързана с промените в климата и влиянието на тези промени върху нашата работа с деца и семейства в трансгранична ситуация. Това, което беше дискутирано с колегите от Германия, Швейцария, САЩ, Канада, Хонг Конг, Турция, Израел, Португалия и Нидерландия, е че климатичните промени изискват разработване на ясни политики за децата, защото вече е ясно и доказано, че природните бедствия са свързани с разделяне на семейства, отделяне на деца от родители, принудително разселване/заселване на хора, експлоатация на детски труд, насилствена миграция, вкл. излагане на насилие и трафик, за което беше взето решение да се формира специална работна група в мрежата на МСС, която да изготви позиция по този въпрос.

Среща на членовете на РАС в Берлин

IV. Проект „КОРЕНИ - осигуряване на подкрепяща среда на осиновените лица и техните биологични родители в процеса на търсене на произход в България“

През 2025 г. МСС-България продължи работата по проект „КОРЕНИ - осигуряване на подкрепяща среда на осиновените лица и техните биологични родители в процеса на търсене на произход в България“, финансиран от Министерство на външните работи на Република Франция.

На 27 и 28 ноември 2025 г. във Велико Търново се проведе второто специализирано обучение на екипа на МСС-България, който подкрепя осиновените лица от Франция и техните биологични родители в България, след като българският съд разреши достъп на всеки един осиновен до неговия биологичен произход.

Обучението се проведе от колегите Вием Гуердира и Люси Аборгаст, юрист и психолог от МСС-Франция, които работят с осиновените лица във Франция. В рамките на двудневното обучение подробно бяха обсъдени въпросите за подкрепата на хората, които търсят своя биологичен произход, техните биологични родители и осиновители, когато съдът е разрешил достъп до биологичен произход. Дискутирани бяха реални казуси на осиновени във Франция български граждани, които търсят роднините си в България и трудностите, пред които се изправяме като професионалисти. За пореден път се убедихме, че индивидуалният подход към хората, подкрепен с теоретични знания, практически умения и професионализъм, е ключът към успеха във всеки конкретен случай.

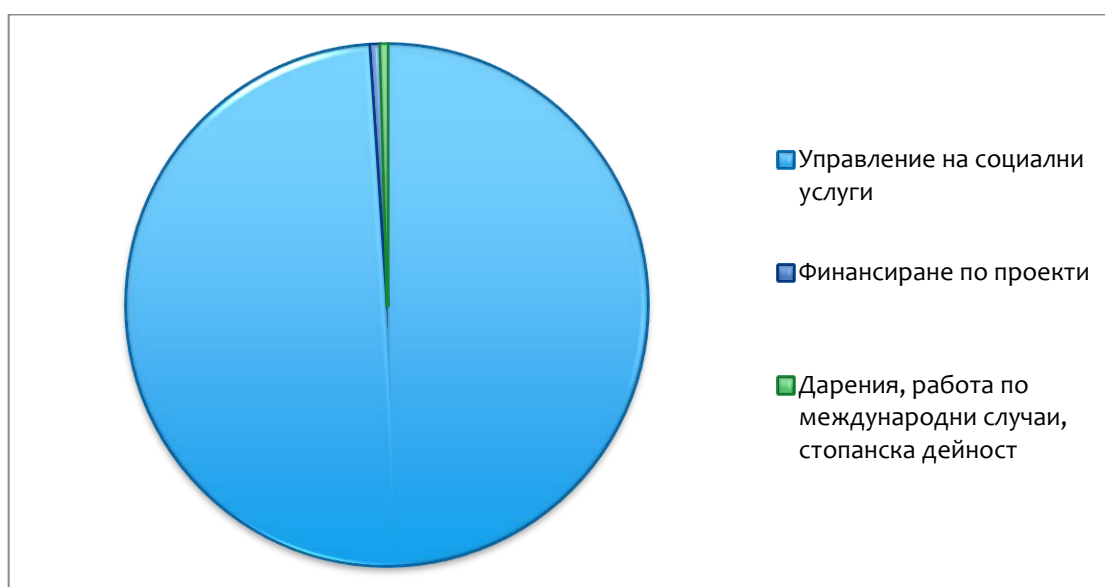

Специализирано двудневно обучение на екипа на МСС-България във Велико Търново

Источници и обем на финансиране

През 2025 г. за всички дейности, изпълнявани от МСС-България, сме получили финансиране в размер на **5 095 156,37 лв.** Основен дял заемат държавно-делегираните дейности – 5 050 548,25 лв. (99 %), чрез управлението на социални услуги. Следва финансирането по проекти за постигане на конкретни цели –31 619,31 лв. (0,6 %). Получените през годината дарения са 5 934,67 лв. и приходите от работа по международни случаи (7 054,14лв.) съставляват 0,4% (фигура 2).

Фигура 2. Источници на финансиране през 2024 г., представени като относителен дял от общото финансиране

Благодарим на всички наши дарители през 2025 г.

ЧАСТНИ ДАРИТЕЛИ	КОРПОРАТИВНИ ДАРИТЕЛИ/ИНСТИТУЦИИ
МИЛЕН ТОПУЗОВ	ЧАСТНА ДЕТСКА ГРАДИНА ТУТИ 2011 ООД
СЕМ. ПАШАЛИЕВИ	ИНГРАМ МИКРО ООД
ВЛАДИСЛАВА ДИМИТРОВА	СТОЛИЧНА ОБЩИНА, РАЙОН КРАСНО СЕЛО
ЕВЕЛИНА ВЕСЕЛИНОВА ДУКОВА	ОРГАНИЗАЦИЯ МЛАДЕЖКО ДПС
КРИСТИНА ГРИЗОВА	ДЕНИМО-АМ ЕООД
	ЦЪРКВА СВ. СВ. ПЕТЪР И ПАВЕЛ